

ESKE

Evaluation des compétences scolaires en langue première

PACHTO

Série de tâches de 7 à 9 ans d'expérience scolaire

Pädagogische Hochschule FHNW 2021 / Haute école pédagogique FHNW 2021

Professur Deutschdidaktik und Mehrsprachigkeit im Kindesalter / Chaire de didactique de l'allemand et
du plurilinguisme chez l'enfant

دنده

۱

متن ولولې او پوشتونوته ځواب ورکړی .

چپس

چپس د کچالانو ورپته شویته شوی تیکلیوته وایي . او دا ۱۸د می پېري د نامتو اختراعو څخه شمېرل کېږي . دا چه د چپسو په راویستلو او پلورلو چا لاس پوری کړه په دی هکله گن شمیر کیسي شتون لری . او دا نږدی نا شوني ده چی د دغو کیسو رشتیا او دروغ سپین کرو . تر ټولو زیاته مشهوره کیسه د جورج کروم نومی اشپز په هکله ده . بناغلی کروم د کال ۱۸۵۳ د اگست په ۲۶ مه نیټه د یو نا خوش پیروونکی د خوشحالولو هڅه وکړه . هغه د کچالو نږی تیکلی غوڅ کرل بیایي ورپته کرل اومالگه یې پري وشیندله . چی په پایله کې د پیروونکی نا خوښی په خوشی بدله شوه . دا کیسه کېدی شی یو څه حقیقت

ولری . خو څرگنده ده چه نوموړی پېری کی نورو اشپزانو هم داراز مفکورې درلودلي . یواځي په امریکا کې چپسو ته ورته توکي د وخت یو څو داخلی پخلی په کتابونوکی ذکر شوي او په نورو شکلونو کی یې په برتانيا کی پرمختک موندلی و . په پلورنځیوکی د چپسو پلور په لومړی ځل د ۱۸۹۰ په لسیزه کې پیل شو خو د چپسو تولید او پلورل کې رښتینی زیاتوالی د ۱۹۲۰ لسیزې په پای کی د وریتونکی ماشین راوتلو څخه وروسته رامنځته شو کله چی نوموړی ماشین د چپسو پخلی کی تر ډیره اندازه اسانتیا راوسته . ورپسی لسیزه کې سربیره پر نورو بدلونونو د چپسو پاکتونو کی هم بدلون منځته راغی تر څو چپس په امریکا کې لري پرتو سیموته وویشل شي . خو داروپا په پلورنځیو کې د چپسو پراختیا تر ۱۹۵۰ لسیزه پوري وځنډیده .

لېکونکي ولي دا متن لیکلي دی ؟

- لوستونکي د چپسو تاریخ څخه خبرولو لپاره .
- د یوې پزړه پوري کیسپله لاري د لوستونکو ساعت تېرولو لپاره .
- لوستونکو ته د چپسو پخولو چل بنودلو لپاره .

آیا دچپسو اختراع کونکي مالوم دی ؟

- هو دا جورج کروم و .
- نه گن شمېر کسان امکانی شتون لري .
- نه خو دا مالومه ده چی کوم ځای کی اختراع شو .

موږ اتکلي پوهیږو چی د کومي ز ماني څخه چپس خورل کېږي .

سمه

غلط

اروپا په نږی کې لومړی سیمه وه چیري چی چپس وپلورل شول .

سمه

غلط

په ۱۹ مه پېري کی دچپسو د زیات خوراک د یو څخه ډېر ل شتون لري .

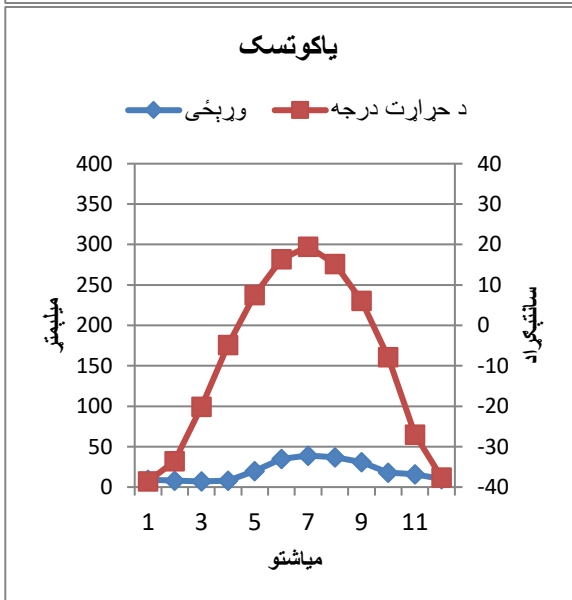
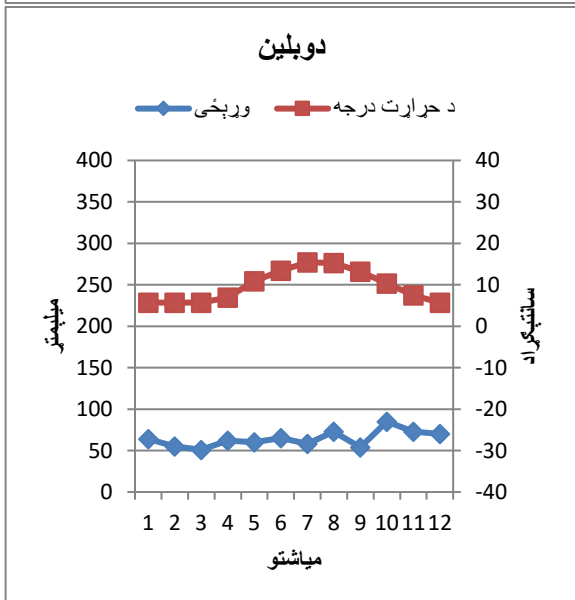
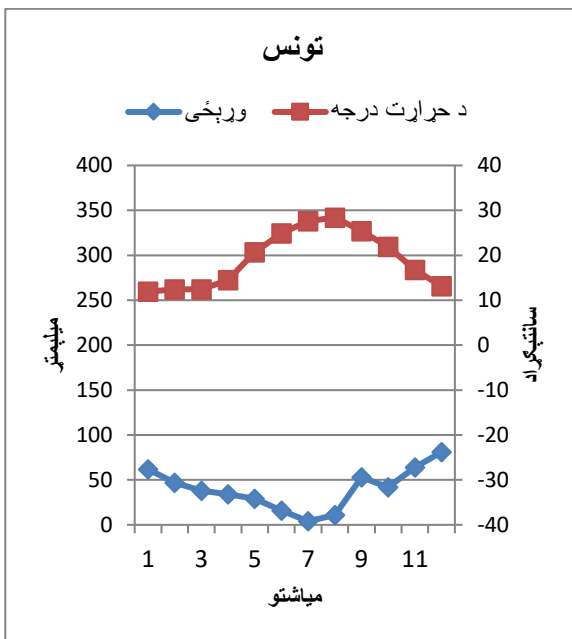
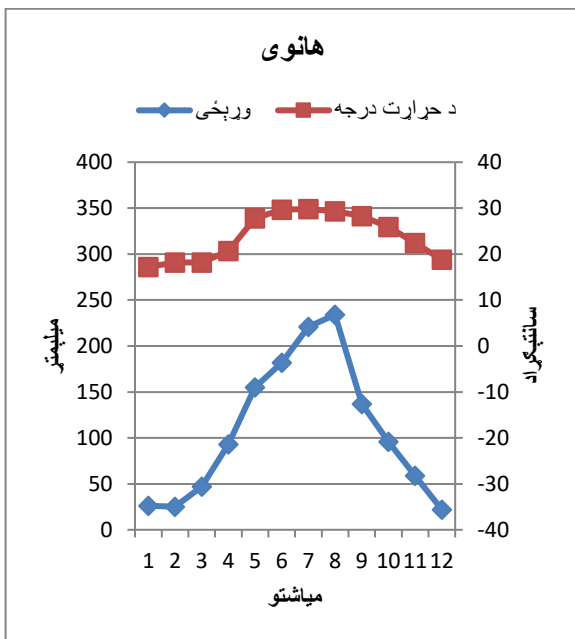
سمه

غلط

۲ لاندنی متن ولولې او څلور د هوا نمودارچې د څلورو مختلفو ښارونو په هکله دې وگورې • او بیا ووايي چې دا متن په څه هکله لیکل شوی دې •

د تودوخي درجه او وړيخ

د نړي په بعضی مناطقو کې په اوړي دېر ورشت کېږي او په بعضی نوري کې نکهږي • په بعضی سېمو کې د تودوخي درجه په تول کال کې يوشان وي او په يو شمېر نوري کې دېر متفاوت • د مثال په توگه سوېس • څلور شول شوي ښارونه په مختلفو فارو په نړي کې موقعيت لري او د متفاوتو هوا څخه برخوردار دي • د هانوي ښار په ويتنام کې دی • تونس د تونيسيا پایتخت ده او په مد يتراڼه خليج کې واقع شوي دي • دوبلين په ايرلند کې ده او ياکوتسک د روسيه په مرکزې سيمو کې موقعيت لري •

د اوبه او هوا نمودار د وړيخ او د تودو د نمودار څخه تشکيل شوي دي • وړيخ په کين سمت کې د ميليمتر په ذريعه او د تودو درجه په سانتیگراد باندی شول شوی دي • دا نمودار د وړيخو او تودو اندازه په متوسط ډول له جنوري څخه تر دسمبر پوري په گوته کوي

۳ پوشتني داوبه او هوا د نمودار په هکله د ۲- ۳ دندی څخه .

الف – د متن او نمودار په نظر کی نیولو سره رشتیني بنارونه په گوته کړي .

پاکوتسک	دوبلین	تونیس	هانوی
			په تول کال کی د هوا دتودو درجه د ۵ تر ۱۵ درجه سانتیگرادپوری تغیرکوي .
			دا بنار په وړی کې لگ باران لری او له می څخه تر اکتوبر پوری ۲۰ دسانتیگراد او یا دیر .
			د وړیخو وړیدل د اکتوبر څخه تر اپریل پوری د واورې په شکل وي .

ب – د یا کو تسک د بنار نمودار وگوري او درست بیانات په گوته کړي .

☐	صفر درجه د سانتیگراد او ۲۰ میلیمتر وریخ اتکل کیږي .
☐	منفی ۱۰ درجه د سانتیگراد او ۵۰ میلیمتر وریخ اتکل
☐	نژدی تیت له ۱۰ درجه سانتیگراد او ۶۰ میلیمتر وریخ
☐	نژدی لوړ منفی ۳۰ درجه او ۱۵ ملیمتر وریخ

ث – د اوبو او هوا د نمودار له مخی په ۲ دنده کی په کومو بنارونو کی د وړیخو او تودو درجه دپر متفاوته دی . رشتیني بنارونه په گوته کړي .

د وړیخو اندازه متفاوته ده په ۰۰۰

هانوی	تونیس
دوبلین	پاکوتسک

د تودو درجه متفاوته دی په ۰۰۰

هانوی	تونیس
دوبلین	پاکوسک

دواړه لېکونه ولوله او بيا په خپله ژبه ووايه چه د څه په هکله لېکل شوي دي.

لومړی ليک

د بڼوونځي ماشومانوته د شيدو پر ځای اوبه ورکړی .

په شونځيو کې د غواشيدی څښل د طبيعت سره سمون نلری . انسان دځمکې پر سر يواځينی موجود دی چی د يو بل ذات شيدې څشي .

د اوپسالا پوهنتون له لورې تر سره شوي يوه پراخه څيړنه چی دتيری چهارشني په ورځ په ورځپاڼه کې خپره شوي ده د غوا شيدو په هکله زموږ له دېرې مودې راهيسې منل شوي گومانونه په بله مخه اړوی . څيړونکو موندلي چه د شيدو دير څښاک د لند ژوند او د هډوکوماتېدلو سره تړاو لري .

د غوا شيدې نه د طبيعت سره سمون خوری او نه دخلکو روغتيا او چاپيريال لپاره گټه لري . نو ځکه اوس وخت پراسيدلي چی دغوا شيدې له شونځيو څخه لرې کړو او د دی پر ځای ماشومانوته د څښاک نورخوبونه ورزده کړو چی د چاپيريال لپاره هم گټور وي ، يانی تنده دي په اوبو باندي ماته کړی

اربرت مولر

د سابه خوری نومی تولني استاذی

دوهم ليک

د بڼوونځي خورو سره شيدو ته اړتيا ده

آندرس سوپنسون ته ځواب

آندرس سوپنسون نه غواړی چی ماشومان دي په بڼوونځيو کې شيدې وڅښی . مور او ملگری ملتونه بر عکس فکر لرو او هغه دا چې تول ماشومان په شونځي کې په وريا توگه د شيدو څښلو حق لري .

په شيدو کې د ۲۲ د جملی څخه ۱۸ هغه خوراکی توکي شتون لري چې مور هره ورځ ورته اړتيا لرو او د شونځيو په ساعتونو کې ماشومانوته د سم خوراک رسېدو داد ورکوي په کومو هيوادونو کې چې د خورو کمښت شتون لري هلته د بڼوونځي له لورې شيدې د زيات شمير ماشومانو لپاره د خوراکی توکو يوه حياتی سرچينه ثابتېدې شي . سر بيره پر دی تازه څيړنو جوته کړي چې که چېرې کوچنيانو ته دخورو په څنگ کې شيدې ورکړل شي نو يواځي د بڼوونځي د غرمې ناری په کافی اندازه خوراکی توکي نه لري

د کريستيانستاد پوهنتون د خوراکی توکو څيړونکي شاعلی اولاروساند د سويدن ديو ښار درې بڼوونځيو کې سيرنه ترسره کړه . کوم چی ماشومانوته د غرمې ډوډې ورکول کېدې په دغو بڼوونځيو کې د غرمې خواره يو ډول وو . خو په يوه بڼوونځي کې شيدې هم ورکول کيدل . پابلو په داگه کړه چی د خوارو په خواکي شيدې څښل اړينې دي په تېره هغو ماشومانوته چی کم خوراک کوي او يا د غرمې تفريح په وخت کافی اندازه خوراک کولو تهوخت نلري شيدو ته اړتيا ده تر څو ماشومان سر بيره پر نورو په کافی اندازه کلسيم ویتامين بی ۱۲ او مکنيزيم بدن ته جذب کړي له دي لامله شيدې په بڼوونځي کې يو څرگند ځای لري .

سوزانه فيستر

د بزگرو د اتحاديه استازي

۵

د ۴ می دندی په نظر نیولو سره درستی څرگندونې نشانی کړې .

- ۱ - ولی میرمن فیستر انگریزې چې شېدې د بنوونځي ماشومانو لپاره اړېنې دي ؟
- ماشومان د شېدو له کیله په بنوونځي کې دېرزیات خوراک کوي . الف
- د شېدو په وسیله دانسان عمر اوږدېږي . ب
- په شېدو کې ګن شمېر خوراكي توکي شتون لري . ث

- ۲ - ولی شا غلی مایر فکر کوي چې د بنوونځي ماشومان دي د شېدو پر ځای اوبه وڅشي ؟
- اوبه د شېدو په پرتله ارزانه دي . الف
- اوبه د چاپېرېال لپاره ګټورې دي . ب
- اوبه په غوره توګه تنده ماتوي . ث

- ۳ - د متن له مخې څېړنو کومې پایلې را برسېره کوي ؟
- دا چې شېدې څښل دواړه منفي او مثبتې اغيزې لري . الف
- دا چې د بنوونځي خواره د شېدو پرته هم په ز پاته کچه خوراكي توکي لري . ب
- د شېدو ز بات مصرف هد وکي پياوړې کوي . ث

- ۴ - ولی میرمن فیستر دا لېک لیکلي ده ؟
- هغه غواړي چې سپینه کړي چې شا غلي مولر ولي په غلط دي . الف
- هغه غواړي چې روشانه کړي چې اوبه ولي د چاپېرېال لپاره ګټورې دي . ب
- هغه غواړي چې ماشومان دي په بنوونځي کې کم خوراک وکړي . ث

- ۵ - شا غلي مولر ادعا کوي چې د زباتو شېدو څښل له امله د انسان د ږوند موده لنډېږي .
- سمه
- غلط

- ۶ - شاغلي مولر او مېرمن فیستر پوهیده چې په دواړو لېکونو کې د څېړنې پایلې یو شان دي .
- سمه
- غلط

- ۷ - داسې برېښي چې څېړونکي د شېدو اغېزو په هکله هم نظره دي .
- سمه
- غلط

د دواړو متنونو څخه کوم یوه ستاسې لپاره تر ټولودېر د منلو وړ و؟ آیا وېلې شي چې ولې داسې فکر کوي؟

٦

مثال وگوره او سوالونه ته خواب وړکړه .

نيکو ۱۵ کلن دی او په ۹ ټولگي کې سبق وایي . د چهار شنبې په ورځ په یوه رستوران کې دگارگر په صفت کار کوي . په خپل ازاد وخت کې د فوټبال لوبه کوي دا هم دهغې د یوې ونې تقسیم اوقات .

	دوشنبی	سه شنبی	چهار شنبی	پنجشنبه	جمعه
۷۰۴۵-۹۰۱۵	ف س ۲	ف س ۱	م ا ت	ف س ۲	ف س ۱
۹۰۱۵-۹۰۴۵	تفریح	تفریح	تفریح	تفریح	تفریح
۹۰۴۵-۱۱۰۱۵	م ا ت	گ ح و	ن ا ت	ن ا ت	گ ح س
۱۱۰۱۵-۱۲۰۰۰	م ا ت	گ ح و	س پ ل	س پ ل	س پ ل
۱۲۰۰۰-۱۳۰۳۰	د غرمې تفریح	د غرمې تفریح	د غرمې تفریح	د غرمې تفریح	د غرمې تفریح
۱۳۰۳۰-۱۵۰۰۰	ف س ۱	گ ح س	ف س ۱	س پ ل	س پ و
۱۵۰۰۰-۱۵۰۳۰	تفریح	تفریح	تفریح	تفریح	تفریح
۱۵۰۳۰-۱۷۰۰۰	س پ ل	س پ و		م ا ت	م و س
۱۷۰۰۰-۱۸۰۰۰			کار		
۱۸۰۰۰-۱۹۰۰۰			کار		
۱۹۰۰۰-۲۰۰۰۰	فوټبال		کار	فوټبال	
۲۰۰۰۰-۲۱۰۰۰	فوټبال		کار	فوټبال	
۲۱۰۰۰-۲۲۰۰۰			کار		

تشریح

ف س ۱	بحرني ژبه ۱ انگلیسي
ف س ۲	بحرني ژبه ۲ فرانسوی
گ ح و	جغرافیه
گ ح س	تاریخ
م ا ت	ریاضی
م و س	موسیقی
ن ا ت	طبیعی څېړني
س پ ل	ژبه او ادبیات
س پ و	ورزش

پوښتنې

۱ - څومره ریاضي ساعتونه نیکو په یوه ونې کې لري ؟

خواب :

_____

۲ - کوم مضمون نیکو یو ځل په ونې کې لري ؟

خواب :

_____

۳ - کوم مضامین نیکو هیڅ وخت د غرمې د تفریح څخه مخکې نلري ؟

خواب :

_____

